

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2024.2.13>

SPECYFIKA ADAPTACJI SPOŁECZNEJ I PSYCHOLOGICZNEJ NASTOLATKÓW I MŁODYCH MEŻCZYŹN Z PHABINGIEM

Yulia Rukshtel

absolwentka Katedry Psychiatrii, Psychologii Lekarskiej i Specjalnej

DZ „Południowoukraiński Narodowy Uniwersytet Pedagogiczny im. K. D. Ushinsky'ego” (Odesa, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0002-0052-3982

didur1994@ukr.net

Adnotacja. W pracy przedstawiono wyniki badań eksperymentalnych mających na celu określenie cech adaptacji społeczno-psychologicznej młodzieży i młodych mężczyzn, u których występują przejawy fabbingu. Metody badawcze obejmowały: analizę, porównanie, uogólnienie i systematyzację dorobku naukowego w wybranych zagadnieniach; eksperyment psychodiagnostyczny stwierdzający oraz obróbkę danych statystycznych i matematycznych (przeprowadzono: analizę korelacji wg K. Pearsona, analizę według współczynnika kappa Cohena). Próbę badawczą objęło 316 osób, w tym 141 osób w wieku 15–17 lat i 144 osoby w wieku 18–21 lat. Na podstawie wyników ustalono, że dla obu grup respondentów wskaźniki Bc kształtują się poniżej 0,05. Jednocześnie dla nastolatków wartości te dla niektórych aspektów adaptacji społecznej i psychologicznej są nieco wyższe niż dla młodych mężczyzn. Porównując wartości kappa Cohena (Kw) zauważono, że w obu grupach fabbing wpływa negatywnie na poziom adaptacji i komfort psychiczny. Natomiast u młodych mężczyzn stwierdzono silniejszy wpływ fabbingu na ich adaptację społeczną i psychologiczną w porównaniu z nastolatkami. Może to wskazywać, że wraz z wiekiem problemy związane z phabbingiem mogą się pogłębiać, wymagając większej uwagi i korekty psychologicznej.

Słowa kluczowe: adolescencja i młodość, fabbing, (uzależnienie od smartfona), Internet, technologie cyfrowe, cyberprzestrzeń, uzależnienie od gadżetów, adaptacja społeczna i psychologiczna.

PECULIARITIES OF SOCIAL AND PSYCHOLOGICAL ADAPTATION OF TEENAGERS AND YOUNG MEN WITH PHUBBING

Yulia Rukshtel

Postgraduate Student at the Department of Psychiatry, Medical and Special Psychology South Ukrainian

National Pedagogical University named after

K. D. Ushinsky (Odesa, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0002-0052-3982

didur1994@ukr.net

Abstract. The work presents the results of an experimental study to determine the features of the social and psychological adaptation of adolescents and young men who have manifestations of phubbing. Research methods included: analysis, comparison, generalization and systematization of scientific assets on selected issues; ascertaining psychodiagnostic experiment and statistical and mathematical data processing (carried out: correlation analysis according to K. Pearson, analysis according to Cohen's Kappa coefficient). The research sample included a survey of 316 people, aged 15–17 years – 141 people and 144 people aged 18–21 years. According to the results, it was established that for both groups of respondents, B^c indicators are lower than 0.05. At the same time, for teenagers, these values for some aspects of social and psychological adaptation are somewhat higher than for young men. Comparing the values of Cohen's kappa (K_w), it was noted that in both groups, phubbing has a negative effect on the level of adaptation and psychological comfort. However, in young men, a stronger influence of phubbing on their social and psychological adaptation was found compared to teenagers. This may indicate that with age, problems related to phubbing may deepen, requiring more attention and psychological correction.

Key words: adolescence and youth, phubbing, (smartphone addiction), Internet, digital technologies, cyberspace, gadget addiction, social and psychological adaptation.

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ПІДЛІТКІВ ТА ЮНАКІВ ІЗ ФАБІНГОМ

Юлія Рукитель

аспірант кафедри психіатрії, медичної та спеціальної психології

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

(Одеса, Україна)

ORCID ID: 0000-0002-0052-3982

didur1994@ukr.net

Анотація. У роботі представлено результати експериментального дослідження визначення особливостей соціально-психологічної адаптації підлітків та юнаків які мають прояви фабінгу. Методи дослідження включали:

аналіз, порівняння, узагальнення й систематизацію наукових надбань із обраної проблематики; констатуючий психодіагностичний експеримент та статистично-математичну обробку даних (проведено: кореляційний аналіз за К. Пірсоном, аналіз за коефіцієнтом каппа Коєна). Вибірка дослідження включала опитування 316 осіб, віком 15–17 років – 141 особу та 144 особи віком 18–21 рік. За результатами встановлено, що для обох груп респондентів показники V^c нижчі за 0,05. При цьому для підлітків ці значення за деякими аспектами соціально-психологічної адаптації є дещо вищими ніж для юнаків. Порівнюючи показники каппа Коєна (K_w) відзначено, що в обох групах фабінг має негативний вплив на рівень адаптації та психологічний комфорт. Однак у юнаків виявлено сильніший вплив фабінгу на їхню соціально-психологічну адаптацію порівняно з підлітками. Це може вказувати на те, що з віком проблеми, пов'язані з фабінгом, можуть поглиблюватися, вимагаючи більшої уваги та психологічної корекції.

Ключові слова: підлітковий та юнацький вік, фабінг, (смартфоно-залежність), Інтернет, цифрові технології, кіберпростір, гаджет-адикції, соціально-психологічна адаптація.

Вступ. У сучасному суспільстві цифрові технології та гаджети стали невід'ємною частиною повсякденного життя, особливо серед молоді. Зі зростанням доступності смартфонів та Інтернету виникла нова форма залежності – фабінг, яка характеризується постійною потребою у використанні смартфона, навіть під час спілкування з іншими людьми. Цей феномен має серйозні психологічні, соціальні та поведінкові наслідки, які впливають на розвиток підлітків та юнаків. І хвилює сучасну наукову спільноту всього світу: Г. А. Аббасі (2021), К. В. Аймедов (2017), Ю. О. Асєєва (2021), Д. М. Афанасьєв (2010), М. Д. Гріффітс (2019), О. В. Гурова (2019), М. Джагавіран (2021), О. В. Камінська (2019), В. О. Лефтеров (2018), Н. З. Потьомкіна (2021), А. О. Рижанова (2021), Ю. Сюцюнь (2018), Б. Тарік (2021), С. Ченьхун (2018), Р. Юаньбо (2018), Р. Янін (2018) і багато інших.

Дослідження свідчать, що підлітковий і юнацький вікові періоди є критично важливими для формування особистості та соціальних навичок. Підлітки та юнаки стикаються з багатьма викликами, такими як необхідність соціалізації, самоідентифікація та становлення самостійності. У цей час підвищена сприйнятливості до зовнішніх впливів, зокрема до впливу цифрових технологій, може призвести до формування шкідливих звичок та залежностей.

Одним з ключових чинників, що сприяють розвитку фабінгу, є бажання бути постійно на зв'язку та отримувати миттєві повідомлення. Соціальні мережі та месенджери створюють ілюзію постійного спілкування та підтримки, але насправді це може призвести до зниження якості реальних взаємин. Молоді люди часто відчують потребу бути постійно в курсі подій, що відбуваються в їхньому оточенні, та бояться пропустити важливу інформацію. Це створює замкнене коло, коли смартфон стає головним джерелом інформації та задоволення соціальних потреб.

Психологічні, соціальні та поведінкові аспекти цього феномену взаємопов'язані та посилюють один одного, створюючи замкнене коло залежності. Для ефективної профілактики та корекції фабінгу необхідно враховувати ці аспекти та розробляти комплексні підходи, що охоплюють як індивідуальну роботу з молодими людьми, так і зміну соціальних норм і культурних очікувань.

Вивчення фабінгу як багатогранної проблеми сучасності є важливим напрямком у психології, що і обумовило мету та актуальність нашого дослідження.

Основна частина. Педагоги, психологи та соціологи все частіше починають визнавати подвійний ефект новітніх цифрових технологій, як позитивний аспект це розвиток суспільства, новітні можливості здобутку інформації, однак є і певні негативні наслідки, поява та формування нових форм залежної поведінки від різноманітних гаджетів та девайсів. Особливо важливими є дослідження, проведені серед тих, хто формує власні звички, пов'язані з використанням цифрових медіа, тобто підлітків й юнаків. Саме ця група характеризується високим рівнем ризику впливу кіберпростору на психіку та її нормальне формування, включаючи ініціювання проблемних ситуацій, таких як залежність від Інтернету, кіберкомунікації, гаджет-адикції тощо.

Вивчаючи характеристику впливу фабінгу на особистість підлітків та юнаків, можна виділити основні чинники, що сприяють формуванню схильності до гаджет-залежності: а) зовнішні – технологічні, прикладом є, дизайн пристрою (смартфона, iPhone), поширеність певного виробника гаджетів, а також соціальне оточення, культурологічні норми та цінності оточуючого суспільства; б) внутрішні чинники – нейробіологічні, генетичні, психологічні та супутні патологічні порушення.

Розглядаючи соціально-психологічні аспекти кіберадикції серед молоді можливо, вказати на певні детермінанти, які найчастіше розглядаються у наукових дослідженнях. Так, деякі вчені вказуючи на психологічні аспекти фабінгу підкреслюють наявність взаємозв'язків між самооцінкою та емоційним станом молоді яка страждає на фабінг. Констатується, що низька самооцінка, тривожність та депресія можуть спонукати підлітків та юнаків шукати підтримки у віртуальному світі. Смартфон стає своєрідним засобом втечі від реальних проблем та негараздів, що лише посилює залежність. Крім того, постійне використання гаджетів призводить до зниження концентрації уваги, порушення сну та загального погіршення психічного здоров'я (Аймедов К. В. 2017; Асєєва Ю. О. 2021; Камінська О. В. 2019).

Розглядаючи соціальні чинники формування фабінгу, можливо відзначити, що сучасне суспільство надає високу значущість цифровій грамотності та активності у соціальних мережах. Молоді люди, які не відповідають цим очікуванням, можуть відчувати себе виключеними та ізольованими. Вплив однолітків та культурні норми також сприяють поширенню фабінгу, оскільки бути постійно на зв'язку та активно використовувати смартфон стає нормою поведінки (Афанасьєв Д. М., 2010; Лефтеров В. О., 2018).

Таким чином, фабінг є складним явищем, що виникає під впливом багатьох чинників.

Метою нашого дослідження стало експериментальне вивчення особливостей соціально-психологічної адаптації підлітків та юнаків які мають прояви фабінгу.

Матеріали і методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та розв'язання завдань дослідження було використано наступні методи.

Теоретичний метод передбачав аналіз, порівняння, узагальнення, абстрагування, систематизацію наукових надбань за темою дослідження. У психодіагностичний комплекс, констатуючого експерименту увійшли наступні методики: «Шкала залежності від смартфона» (Smartphone addiction scale, (SAS)) (Чулков О. М., 2017) та Методика дослідження соціально-психологічної адаптації (К. Роджерса і Р. Даймонда) (Чулков О. М., 2017).

Математико-статистичні методи: кореляційний аналіз за К. Пірсоном, аналіз за коефіцієнтом каппа Коєна. Статистичне оброблення отриманих даних здійснювалося за допомогою статистичного пакету на базі програми SPSS 21.0.

Загалом у дослідженні прийняло участь 316 осіб. Віком 15–17 років 141 особа з яких хлопців 63 та дівчат 78. Віком 18–21 рік 144 особи з яких юнаків 81 та 94 дівчини.

Результати та їх обговорення. Для виявлення зв'язків між фабінгом та особливостями соціально-психологічної адаптації підлітків та юнаків, нами було проведено кореляційний аналіз за К. Пірсоном (табл. 1).

Таблиця 1

Матриця кореляції соціально-психологічної адаптації та фабінгу за К. Пірсоном

	Адаптація	Самоприй	Прийняття інших	Емоційний комфорт	Інтернальність	Прагнення до домінування	Ескапізм
SAS (15–17 років)	-,369**	-,328**	-,253**	-,313**	-,234**	-0,155	0,116
SAS (18–21 рік)	-,413**	-,343**	-0,120	-,197**	-,212**	-,179*	0,077

Примітка: ** – Кореляція значима на рівні 0,01

* – Кореляція значима на рівні 0,05

Аналізуючи отримані результати можна відзначити, що в обох вікових групах спостерігається помірна негативна кореляція між рівнем фабінгу та рівнем адаптації (підлітки 15–17 років $r=-0,369$, а юнаки 18–21 рік $r=-0,413$), це означає, що зі зростанням рівня фабінгу серед підлітків та юнаків спостерігається зниження рівня соціальної адаптації. Це може бути пов'язане з тим, що особи, які занадто залежні від смартфона, можуть мати обмежений соціальні контакти або відчувати дискомфорт у реальних соціальних ситуаціях.

Також маємо помірну негативну кореляцію між фабінгом та самоприйняттям в обох вікових групах (підлітки 15–17 років $r=-0,328$, а юнаки 18–21 рік $r=-0,343$), що вказує на зниження рівня самоприйняття при підвищенні рівня фабінгу. Особи з вищим рівнем фабінгу можуть мати складнощі у взаємодії з оточуючими та відчувати меншу приналежність до групи однолітків, чи бути менш зацікавленими в побудові реальної взаємної міжособистісної комунікації зі своїм соціальним оточенням.

Окрім цього спостерігається і порушення у сфері приймання інших, більш яскраво це виражено серед підлітків 15–17 років ($r=-0,253$) хоча показник знаходиться на рівні низької вираженості, це вказує на існування певних труднощів при побудові взаємодії з оточуючими, особливо в моментах прийняття зауважень чи іншої точки зору.

Наявність таких порушень міжособистісної комунікації та сприйняття себе, призводить до наявності й порушень емоційного комфорту особливо серед підлітків (підлітки 15–17 років $r=-0,313$), а серед юнаків 18–21 рік негативний кореляційний зв'язок знаходить на незначному рівні прояву ($r=-0,197$). Виявлена кореляція вказує на те, що особи із залежністю від смартфона можуть відчувати емоційний дискомфорт та мати менш виражену інтернальність (підлітки 15–17 років $r=-0,234$, а юнаки 18–21 рік $r=-0,212$). Це може свідчити про те, що такі особини можуть бути більш схильні до зовнішніх впливів та менш стійкими до власних емоційних реакцій, мати меншу схильність до внутрішньої орієнтації, що в свою чергу може мати вплив на їхню готовність до вирішення власних проблем та життєвих ситуацій.

Кореляційний зворотній зв'язок між фабінгом та прагненням до домінування, існує у незначній мірі в групі юнаків ($r=-0,179$) та майже відсутній серед підлітків ($r=-0,155$). Хоча виявлена кореляція є слабкою, можна зазначити, що особи із залежністю від смартфона можуть мати тенденцію до більшого прагнення щодо контролю чи уникнення реальності, аніж особи без схильності до фабінгу.

Отже, результати дослідження вказують на те, що залежність від смартфона має негативний вплив на соціальну адаптацію та психологічний стан осіб, зокрема на їхнє самоприйняття, взаємодію з оточенням та емоційний стан, на їх вміння вирішувати життєдіяльнісні завдання, зустрічатись із труднощами, сприймати та аналізувати значимість й пріоритетність вирішення «кібер-завдань» чи буденних життєвих ситуацій.

Для уточнення ступеня узгодженості між фабінгом та компонентами соціально-психологічної адаптації підлітків та юнаків був проведений аналіз за коефіцієнтом каппа Коєна (табл. 2 та 3).

Отримані результати вказують на наявність статистично значущих зв'язків між фабінгом та іншими соціально-психологічними конструктами адаптації молодих осіб. Виявлено негативну вагу зв'язку між фабінгом: соціальною адаптацією підлітків $K_w = -0,141$; самоприйняттям $K_w = -0,136$; прийняттям інших $K_w = -0,067$; емоційним комфортом $K_w = -0,109$; інтернальністю $K_w = -0,158$; прагненням до домінування $K_w = -0,086$. Не знайдено статистично значущого зв'язку між залежністю від смартфона та ескапізмом. Середньоквадратична помилка для цієї групи становить σ^b від 0,044 до 0,049 отже статистично значимість підтверджена, оскільки $p < 0,05$. Показники асимптотичних значень (V^c) вказують на статистичну значимість майже кожного зв'язку між змінними, окрім: прийняття інших ($V^c = -1,358$); прагнення до домінування ($V^c = -1,747$) та ескапізм ($V^c = 0$). Усі інші є статистично значущими, оскільки їх значення виходять за межі відповідного діапазону (-1,96–1,96) при рівні значущості ($p\text{-value} < 0,05$). Це свідчать про наявність значущого статистичного зв'язку між фабінгом та адаптацією, самоприйняттям, емоційним комфортом та інтернальністю. Отримані результати вказують на рівень узгодженості між оцінювачами щодо різних аспектів.

На основі аналізу отриманих даних можливо описати наступний психологічний портрет підлітка залежного від фабінгу. Мають низький рівень соціальної адаптації, який породжує певні проблеми у взаємодії із однолітками, створюючи відчуття відчуженості, неприйняття інших, має низьку внутрішню мотивацію та низький рівень контролю над власним життям, що може проявлятися у відчутті безпомічності, відсутності активного інтересу до життєвих справ та стає основним чинником відволікання від повсякденних обов'язків. Підліток, використовуючи смартфон як спосіб уникнення емоційного стресу чи неприємностей у реальному житті, може виявляти підвищену тривожність та неспокій. При цьому використання смартфона може ставати засобом для підтримання свого впливу та контролю над іншими, що може виявитися в його бажанні домінувати у взаємодії з віртуальними оточуючими.

Отже, підліток, який демонструє зазначені характеристики, може бути уразливим до впливу залежності від смартфона, що створює потребу у психологічній підтримці та інтервенції для покращення його психологічного стану й соціальної адаптації. Всі ці аспекти варті подальшого вивчення та уваги у клінічній та практичній психології.

Розглядаючи особливості узгодженості фабінгу із критеріями соціальної адаптації серед групи респондентів юнацького віку (18–21 року) за коефіцієнтом каппа Коєна (табл. 3) визначено.

Кожна одиниця зниження у рівні фабінгу пов'язана з упорядкованим зменшенням адаптації на 0,188 одиниць, це статистично значущий зв'язок ($p < 0,05$), який свідчить про те, що чим вищий рівень фабінгу, тим менш адаптованими можуть бути юнаки до реального життя та соціального оточення.

Таблиця 2

Узгодженість фабінгу та соціально-психологічної адаптації (в групі 15–17 років)

Зважений показник каппа Коєна						
Оцінки групи підлітків 15–17 років	Зважена каппаа (K_w)	Асимптотичний			95% асимптотичний довірчий інтервал (CI95%)	
		σ^b	V^c	знач.	Нижня	Верхня
SAS – Адаптація	-0,141	0,044	-2,843	0,004	-0,226	-0,055
SAS – Самоприйняття	-0,136	0,045	-2,934	0,003	-0,224	-0,049
SAS – Прийняття інших	-0,067	0,049	-1,358	0,174	-0,163	0,029
SAS – Емоційний комфорт	-0,109	0,047	-2,237	0,025	-0,202	-0,017
SAS – Інтернальність	-0,158	0,044	-3,279	0,001	-0,245	-0,072
SAS – Прагнення до домінування	-0,086	0,045	-1,747	0,081	-0,175	0,003
SAS – Ескапізм	0,000	0,000			0,000	0,000

Таблиця 3

Узгодженість фабінгу та соціально-психологічної адаптації (в групі 18–21 років)

Зважений показник каппа Коєна						
Оцінки групи юнаків 18–21 років	Зважена каппаа (K_w)	Асимптотичний			95% асимптотичний довірчий інтервал (CI95%)	
		σ^b	V^c	знач.	Нижня	Верхня
SAS – Адаптація	-0,188	0,038	-4,166	0,000	-0,263	-0,112
SAS – Самоприйняття	-0,139	0,040	-3,736	0,000	-0,217	-0,061
SAS – Прийняття інших	-0,070	0,045	-1,587	0,112	-0,158	0,017
SAS – Емоційний комфорт	-0,095	0,042	-2,112	0,035	-0,177	-0,013
SAS – Інтернальність	-0,110	0,042	-2,465	0,014	-0,193	-0,027
SAS – Прагнення до домінування	-0,111	0,041	-2,483	0,013	-0,192	-0,031
SAS – Ескапізм	0,000	0,000			0,000	0,000

Узгодженість за показниками самоприйняття також має статистично значущу зв'язок ($p < 0,05$) $K_w = -0,139$, вказуючи на можливу наявність негативного, негармонійного чи незадовільного самоприйняття. Серед юнаків які схильні до фабінгу нижчий рівень відчуття емоційного комфорту $K_w = -0,095$; менший рівень внутрішньої мотивації та самоконтролю $K_w = -0,110$, а також мають меншу потребу у владі та контролі над іншими $K_w = -0,111$. Статистично, не виявлено достовірного зв'язку між рівнем фабінгу та ескапізмом й прийняттям інших серед цієї групи юнаків.

На основі отриманих розрахунків за Коеном для групи юнаків віком 18-21 рік, можна зробити наступні висновки та побудувати психологічний портрет. Юнаки, які виявили високий рівень залежності від смартфона, мають значні труднощі в адаптації до різних життєвих ситуацій. Це може виявлятися у складнощах побудови взаємодії зі своїм оточенням, у тому числі з батьками, друзями та однолітками. Вони можуть мати низьку самооцінку та проблеми з прийняттям себе, що може бути основою для формування внутрішнього конфлікту та підвищувати відчуття невпевненості. Залежні юнаки можуть виявляти більше відчуження та меншу емпатію до інших, не проявляти інтересу та розуміння потреб інших людей. Можуть мати знижений емоційний комфорт та схильність до тривоги. Вони можуть шукати уникнення реальності, особливо проблем та занурюватись у світ розваг в інтернеті замість здорових способів релаксації та активного включення в реальне життя. Поступово втрачають внутрішню мотивацію та контроль над власним життям. Вони можуть почуватися безпорадними та розгубленими без свого смартфона. Поступове погіршення соціальної взаємодії з іншими при цьому незадоволеність актуальної потреби контролювати ситуацію, домінувати над іншими може призводити до проявів агресивності.

Таким чином можна відзначити, що загальною тенденцією є те, що юнаки віком 18–21 року, які мають вищий рівень фабінгу, виявляють меншу соціально-психологічну адаптацію у вигляді меншої адаптивності, низькі показники: позитивного самовідчуття, емоційного комфорту, внутрішньої мотивації та бажання до домінування. Проте, фабінг не має статистично значущого впливу на сприйняття інших та ескапізм серед цієї групи. Такі результати свідчать про потребу у психологічній підтримці та розвитку стратегій управління стресом й емоційними реакціями серед цієї категорії молоді.

Висновки. Порівнюючи значення для обох груп респондентів, ми спостерігаємо, що в обох випадках показники V_c нижчі за 0,05, це свідчить про статистичну значимість виявлених зв'язків. Однак, важливо відзначити, що для підлітків ці значення за деякими аспектами соціально-психологічної адаптації є дещо вищими, вказуючи на меншу статистичну значимість, ніж для юнаків, вказуючи на те, що зв'язки між фабінгом та іншими психологічними параметрами можуть бути менш сильними серед підлітків порівняно з юнаками.

Зважений показник каппа Коена (K_w) вказує на силу зв'язку між двома змінними, де значення близьке до 0 вказує на відсутність зв'язку, а від'ємні значення вказують на зворотню залежність. Порівнюючи показники (K_w) для підлітків (15–17 років) та юнаків (18–21 рік), ми бачимо, що в обох групах фабінг має негативний вплив на рівень адаптації та психологічний комфорт. Однак у юнаків (18–21 років) показники Коена більш негативні, що вказує на сильніший вплив фабінгу на їхню соціально-психологічну адаптацію порівняно з підлітками (15–17 років). Це може вказувати на те, що з віком проблеми, пов'язані з фабінгом, можуть поглиблюватися, вимагаючи більшої уваги та психологічної корекції.

Дане дослідження являє собою лише частину вивчення соціальних та психологічних чинників, формування й розвитку залежності від смартфонів. Воно не вичерпує всіх аспектів негативних проявів розвитку цифрових технологій на процес соціалізації підлітків та юнаків, однак, надає нам можливість відокремити певні марки для подальшого вивчення цієї проблеми. Планується дослідити та визначити гендерні особливості соціально-психологічної адаптації, вивчити: рівні комунікативного контролю, рівні прояву тривожності при соціальній комунікації в реальному житті, вплив кіберпростору на формування самооцінки; зміни емоційно-вольової сфери серед осіб які мають прояви фабінгу тощо.

Розгляд проблеми розповсюдженості фабінгу серед молоді. Всебічного вивчення профілів таких залежних осіб, надасть нам можливість сформувати програми профілактики та психокорекції для даної групи осіб.

Список використаних джерел:

1. Аймедов К. В., Асєєва Ю. О., Черевко М. О. Нехімічні залежності: сучасні тенденції. *Медицина психологія*. 2017. Т. 12. № 1 (45). С. 13–19.
2. Асєєва Ю.О. Взаємозв'язок соціальних умов життєдіяльності із ступенем прояву кібер-адикцій. *Наука і освіта*. 2021, № 1/CLXXXVI. С. 34–44 DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2021-1-5>
3. Афанасьєв Д. М. Роль інтернет-мережових спільнот у становленні інформаційного суспільства в Україні. *Віче*. 2010. № 2. С. 2–4.
4. Гурова О. В. Психолого-педагогічна профілактика фабінгу засобами інформальної медіаосвіти. *Актуальні проблеми психолого-педагогічного супроводу та розвитку суб'єктів спортивної діяльності*: Матеріали II Всеукраїнської наукової електронної конференції (м. Київ, 22 жовтня 2019 р.) / Відповід. ред.: Т.М. Булгакова. Київ, 2019. С. 76–78.
5. Камінська О., Стежко Ю., Глебова Л. Психолінгвістика віртуальної комунікації в контексті взаємодії від соціальної мережі. *Психолінгвістика*. 2019. Вип. 25 (1). С. 147–164. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psling_2019_25_1_9.
6. Лефтеров В. О. Проблема психологічного здоров'я в контексті сучасних інтеграційних процесів. *Психічне здоров'я особистості у кризовому суспільстві*. Збірник тез III Всеукраїнської науково-практичної конференції. 2018. С. 233–238.

7. Рижанова А. О., Потьомкіна Н. З. Зарубіжний досвід профілактики Інтернет-залежності молоді. *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка. Випуск 194. 2021. С. 51–56.
8. Чулков О.М. Типові види залежної поведінки. Клініка, діагностика, лікування: навчально-методичний посібник до курсу за вибором «Основи адиктології» для студентів I та II медичного факультетів, спеціальність «Лікувальна справа», «Педіатрія / О.М. Чулков, А.З. Григорян, К.А. Сінча. Запоріжжя : [ЗДМУ], 2017. 131 с.
9. Abbasi G.A., Jagaveeran M., Goh Y.N. & Tariq B. (2021). The impact of type of content use on smartphone addiction and academic performance: Physical activity as moderator. *Technology in Society*, 64, 101521. <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2020.101521>
10. Griffiths M.D., Kuss D.J., Billieux J. The evolution of Internet-addiction: A global perspective. *Addictive Behaviors*. 2019. P. 193–195.
11. Wang J. The Association Between Mobile Game Addiction and Depression, Social Anxiety, and Loneliness, *Frontiers in Public Health*. 2019. P. 247.
12. Yaning G., Xuqun Y., Yuanbo G., Guoqiang W., Chenhong X. A moderated mediation model of the relationship between quality of social relationships and Internet-addiction: mediation by loneliness and moderation by dispositional optimism. *Current Psychology*. 2018. P. 121–144.

References:

1. Aymedov, C.V., Asieieva, Yu.O., & Cherevko, M.O. (2017). Nekhimichni zalezhnosti: suchasni tendentsii [Non-chemical addictions: modern trends]. *Medychna psykhologhiia*, vol. 12, issue 1 (45), pp. 13–19 [in Ukrainian].
2. Asieieva, Yu.O. (2021). Vzaïmozv'язok sotsialnykh umov zhyttiediialnosti iz stupenem proïavu kiber-adyktsii [The relationship between social conditions of life and the degree of manifestation of cyber-addictions]. *Nauka i osvita*, issue 1/CLXXXVI, pp. 34–44. Retrieved from <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2021-1-5> [in Ukrainian].
3. Afanasyev, D.M. (2010). Rol internet-merezhevykh spilnot u stanovlenni informatsiinoho suspilstva v Ukraini [The role of Internet network communities in the formation of the information society in Ukraine]. *Viche*, issue 2, pp. 2–4 [in Ukrainian].
4. Gurova, O.V. (2019). Psykholoho-pedahohichna profilaktyka fabinhu zasobamy informalnoi mediaosvity [Psychological and pedagogical prevention of fabbing by means of informal media education]. *Aktualni problemy psykholoho-pedahohichnoho suprovodu ta rozvytku subiektiv sportyvnoi diïalnosti: Materialy II Vseukrainskoi naukovoï elektronnoi konferentsii* (Kyiv, 22 zhovtnia 2019 r.). Kyiv, pp. 76–78 [in Ukrainian].
5. Kaminska, O., Stezhko, Yu., & Hlebova, L. (2019). Psykholinhvistyka virtualnoi komunikatsii v konteksti vzaiemodii vid sotsialnoi merezhi [Psycholinguistics of virtual communication in the context of interaction from a social network]. *Psykholinhvistyka*, issue 25 (1), pp. 147–164. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/psling_2019_25_1_9 [in Ukrainian].
6. Lefterov, V.O. (2018). Problema psykholohichnoho zdorov'ia v konteksti suchasnykh intehratsiinykh protsesiv [The problem of psychological health in the context of modern integration processes]. *Psykhichne zdorovia osobystosti u kryzovomu suspilstvi. Zbirnyk tez III Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii*, pp. 233–238 [in Ukrainian].
7. Ryzhanova, A.O., & Potemkina, N.Z. (2021). Zarubizhnyi dosvid profilaktyky Internet-zalezhnosti molodi [Foreign experience in prevention of Internet addiction among young people]. *Naukovi zapysky. Seria: Pedahohichni nauky. Kropyvnytski: RVV TsDPU im. V. Vynnychenka*, issue 194, pp. 51–56 [in Ukrainian].
8. Chulkov, O.M., Grigoryan, A.Z., & Sincha, K.A. (2017). Tipovi vydy zalezhnoi povedinky. Klinika, diahnozyka, likuvannia [Typical types of addictive behavior. Clinic, diagnosis, treatment]. *Zaporizhzhia : ZDMU*, 131 p. [in Ukrainian].
9. Abbasi, G.A., Jagaveeran, M., Goh, Y.N., & Tariq, B. (2021). The impact of type of content use on smartphone addiction and academic performance: Physical activity as moderator. *Technology in Society*, issue 64, 101521 p. Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2020.101521>.
10. Griffiths, M.D., Kuss, D.J., & Billieux, J. (2016). The evolution of Internet-addiction: A global perspective. *Addictive Behaviors*, issue 53, pp. 193–195. Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2015.11.001>.
11. Wang, J., Sheng J. & Wang H, (2019). The Association Between Mobile Game Addiction and Depression, Social Anxiety, and Loneliness. *Frontiers in Public Health*, vol. 7, pp. 247 p. Retrieved from <https://doi.org/10.3389/fpubh.2019.00247>.
12. Yaning, G., Xuqun, Y., Yuanbo, G., Guoqiang, W., & Chenhong, X. (2018). A moderated mediation model of the relationship between quality of social relationships and Internet-addiction: mediation by loneliness and moderation by dispositional optimism. *Current Psychology*, issue 39 (4), pp. 121–144. Retrieved from <https://doi.org/10.1007/s12144-018-9829-3>.